

Terrängkörningslagen

Anja Grundström Naturvårdshandläggare Länsstyrelsen Jämtlands län

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Allemansrätten

Grundlagsskyddad rättighet, RF 2 kap 15 §

"Alla ska ha tillgång till naturen enligt allemansrätten oberoende av vad som föreskrivits ovan"

Miljöbalken 7 kap 1 §

"Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den"

→ Inte störa eller förstöra!

→ Allemansrätten inkluderar inte motorfordon!

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Terrängkörning med motorfordon

- Terrängkörningslagen från 1975 är en förbudslagstiftning, som ska skydda allmänna intressen från skador och störningar
- Terrängkörning på barmark i terrängen är generellt förbjuden i hela landet, med vissa undantag
- Terrängkörning på privat mark ingår inte i allemansrätten, ingen sedvana – krav på markägarens tillstånd
- Länsstyrelsen har möjlighet att besluta om undantag från förbudet genom att meddela föreskrifter eller besluta om dispenser
- För att erhålla dispens krävs särskilda eller synnerliga skäl

Terräng

Område som inte är att anse som väg. Exempelvis äng, skog, myr, park, åker, fjäll, vandringsleder, skoterleder, stränder, hedmark, isområde, motionsspår och traktorvägar.

Motordrivet fordon

Till motordrivna fordon räknas samtliga fordon som drivs med en motor som exempelvis bilar, motorcyklar, mopeder, fyrhjulingar, traktorer, snöskotrar, elcyklar (beroende på motoreffekt/hastighet).

Terrängkörningslag (1975:1313)

- **1 §** Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är förbjuden i hela landet
 1. på barmark,
 2. på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog, om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen,
 3. på snötäckt jordbruksmark, om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på marken.

Inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer är körning i terräng med motordrivet fordon förbjuden även på annan mark än som anges i första stycket. *Lag (1996:1551).*

Foto: Länsstyrelsen Jämtland/Anna Backman

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Terrängkörningsförordning (1978:594)

Körning på barmark

- **1 §** När ärenden eller åtgärder inte kan utföras på något annat lämpligt sätt får trots 1 § första stycket 1 terrängkörningslagen (1975:1313) motordrivna fordon användas
 1. av statliga eller kommunala tjänstemän i tjänsteärende,
 2. av läkare, distriktssköterskor, barnmorskor eller veterinärer i yrkesutövning, och
 3. av fjällräddningen samt vid räddningstjänst av statliga brandkårer eller kommunal organisation för räddningstjänst.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län/Mattias Sundbäck

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Fordonen får användas av alla dem som utför

1. projektering, byggande, underhåll och skötsel av kraft-, gas-, vatten- eller avloppsledningar samt radio- eller teleanläggningar,
2. projektering, byggande, underhåll och skötsel av vägar,
3. transport av sjuka personer till läkare eller sjukvårdsinrättning eller i andra jämförliga trängande fall,
4. underhåll av renskötselanläggningar och för arbete med renskötsel vid bevakning av renar och vid drivning och samling av renar inför omedelbart förestående märkning, slakt eller flyttning samt för renskötarnas försörjning med livsmedel och andra dagligvaror i direkt samband med renskötseln,
5. hämtning av fälld björn, älg, hjort eller vildsvin till lämpligast belägna bilväg samt vid arbete inom vilthägn i direkt samband med uppfödning av den djurart som hägnet är avsett för,
6. skötsel- och anläggningsarbete inom park-, idrotts-, eller friluftsområden, och
7. undersökningsarbete inom ramen för ett undersökningstillstånd enligt minerallagen (1991:45).

Fordonen får därutöver användas

1. på enskilda utfartsleder eller andra sådana enskilda färdleder i terrängen som är avsedda för motorfordonstrafik, och
2. inom tomter, järnvägs- eller fabriksområden eller andra arbetsplatser, särskilt anordnade tävlings- och övningsområden eller andra liknande områden. Förordning (2023:662).

2 § Särskild försiktighet skall iakttas vid barmarkskörning på kalfjäll för att motverka skador på naturmiljön, undvika buller samt andra störningar av betydelse. Förordning (1997:713).

3 § Fordon får trots 1 § första stycket 1 terrängkörningslagen (1975:1313) ställas upp eller parkeras i anslutning till väg. Förordning (1997:713).

Körning i skogsförryngringar och på jordbruksmark

4 § Förbudet i 1 § första stycket 2 terrängkörningslagen (1975:1313) gäller körning på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog vars medelhöjd över snötäcket är lägre än två meter. Förbudet gäller inte i fall som avses i 1 § första stycket 1-3 denna förordning. Förordning (1997:713).

5 § Motordrivna fordon får trots 1 § första stycket 3 terrängkörningslagen (1975:1313) användas i fall som avses i 1 § första stycket 1-3 denna förordning. Förordning (1997:713).

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län/Jan-Olof Andersson

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Terrängkörning i fjällen

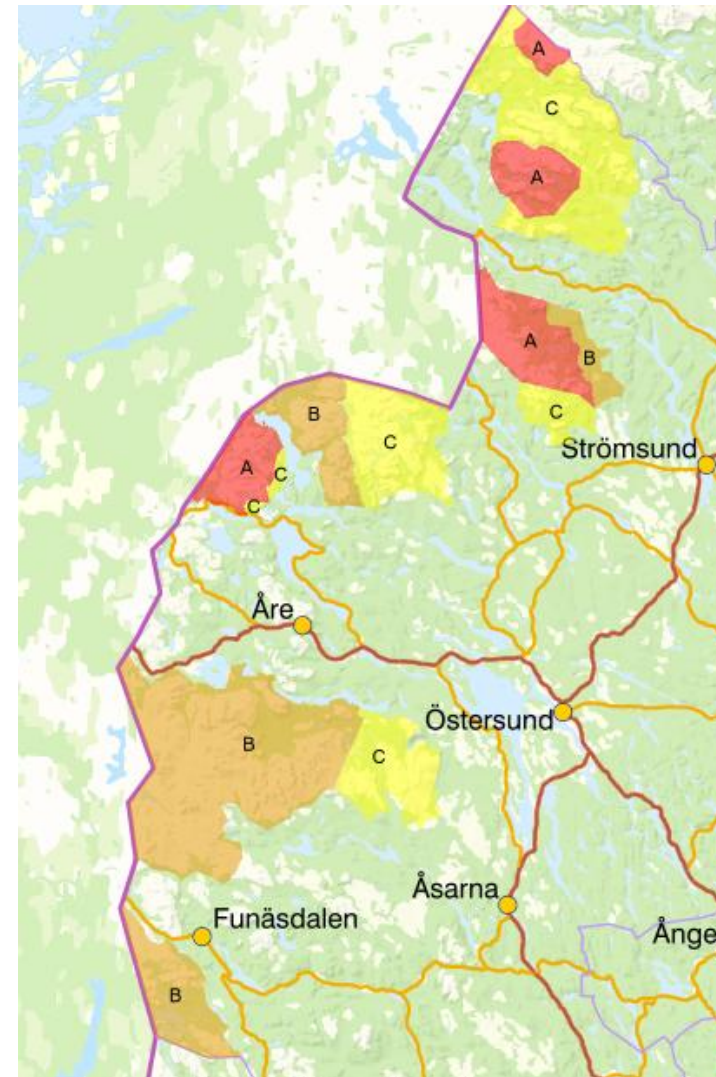
6 § Förbud som avses i 1 § andra stycket terrängkörningslagen (1975:1313) gäller inom de fjällområden i Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län som anges i bilaga 1-16 till denna förordning. Dessa områden benämns regleringsområden och klassificeras A-C.

Klassificeringen A-C görs med utgångspunkt i terrängkörning på snötäckt mark enligt följande:

- A - utgörs av områden utan allmänna skoterleder och med mycket starka begränsningar för körning med terrängskoter,
- B - utgörs av områden med få allmänna skoterleder och med starka begränsningar för körning med terrängskoter och
- C - utgörs av områden som kan inrymma flera allmänna skoterleder och med begränsningar för körning med terrängskoter.

En närmare beskrivning av områdenas avgränsning och föreskrifter för områdena finns tillgängliga hos länsstyrelsen.

Endast skoterleder som är allmänna får finnas inom regleringsområdena, om inte undantag från förbudet i ett enskilt fall medges enligt 12 §. Förordning (1997:713).

Länsstyrelsen
Jämtlands län

7 § Motordrivna fordon får trots 6 § användas i jordbruk eller skogsbruk. Sådana fordon får även användas av den som är fast bosatt inom området för körning närmaste väg mellan bostaden inom området och regleringsområdesgräns.

Terrängskoter får trots 6 § användas för körning på allmän skoterled och av den som är fast bosatt inom området för körning närmaste väg mellan bostaden och allmän skoterled eller regleringsområdesgräns.

Förutom undantagen enligt första stycket gäller undantag enligt 1 § första stycket, andra stycket 1-5 och tredje stycket 1. Förordning (1997:713).

Allmän skoterled

8 § En allmän skoterled är en markerad vinterled där terrängskotrar enligt särskild utmärkning får framföras när marken är snötäckt. En länsstyrelse eller en kommun svarar för skoterledhållningen på en sådan led.

När en allmän skoterled skall anläggas skall leden ges ett sådant läge och utförande att körning på leden kan ske på ett säkert och i övrigt tillfredsställande sätt med hänsyn till såväl omgivningen som de som färdas på leden.

Den myndighet eller kommun som svarar för skoterledhållningen får föreskriva vilken typ av terrängmotorfordon eller terrängsläp som får framföras på leden. Förordning (2002:929).

Foto: Naturcentrum AB

Länsstyrelsen
Jämtlands län

9 § En allmän skoterled skall förses med särskild markering som anger att den är en allmän skoterled.

I de fall körning utanför en allmän skoterled inte är tillåten skall leden vara utmärkt med påbudsmärke D9, påbjuden led för terrängmotorfordon och terrängsläp, enligt vägmärkesförfordningen (2007:90). Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om hur särskild markering av allmän skoterled skall ske. Förordning (2007:95).

10 § Inom områden med förbud enligt 1 § andra stycket terrängkörningslagen (1975:1313) får länsstyrelsen besluta om en allmän skoterled.

Inom övriga områden får länsstyrelsen eller kommunen besluta såväl om en skoterled skall vara allmän som om en sådan led skall dras in.

För beslut om allmän skoterled krävs medgivande av berörd markägare. Förordning (1997:713).

Skoterledhållning

11 § Länsstyrelsen eller kommunen svarar för skoterledhållningen på allmän skoterled.

Skoterledhållning innebär att anlägga en allmän skoterled och i förekommande fall andra anläggningar för skotertrafik i anslutning till leden samt att ansvara för driften av leden och anläggningarna. Vid skoterledhållning skall tillbörlig hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.

En allmän skoterled skall genom underhåll och övriga åtgärder hållas i ett säkert och i övrigt tillfredsställande skick med hänsyn till såväl omgivningen som dem som färdas på den. Dessa åtgärder räknas som drift av leden. Förordning (1997:713).

Foto: Länsstyrelsen Jämtland/Jan-Olov Andersson

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Generellt gäller att

Du får köra:

- på väl snötäckt mark där marken inte riskerar att skadas vid körning. Markägares tillåtelse krävs.
- på is, vilket i lagen jämföras med snötäckt mark.
- på allmän vinterled i statligt regleringsområde som är upplåten för skotertrafik fram till 19/4 respektive 2/5 (Frostviksfjällen)
- på övriga skoterleder (kommunal och statlig utanför regleringsområde/åretruntmarker för renskötsel) på väl snötäckt mark som inte riskerar skadas vid körning

Du får inte köra:

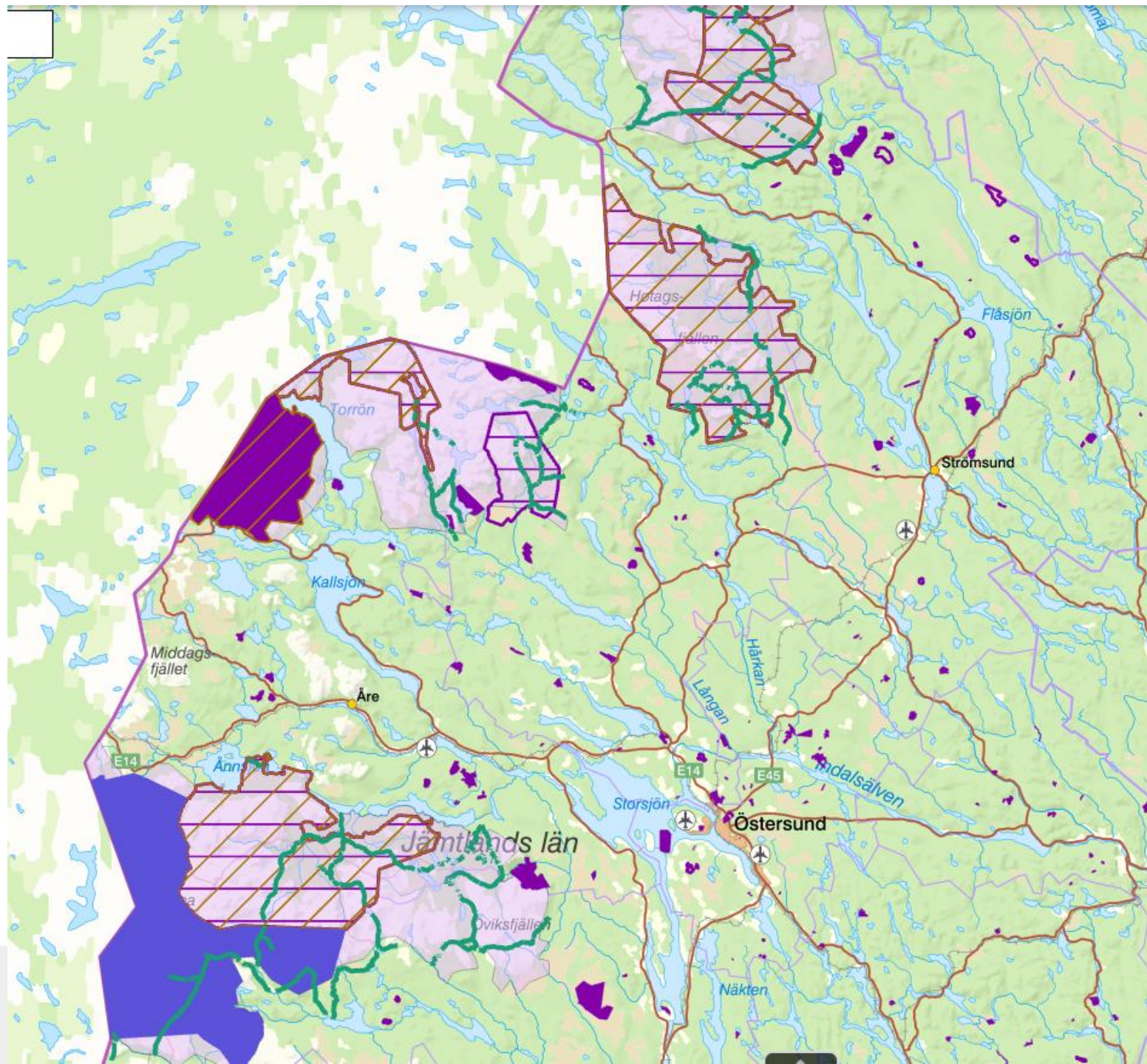
- på barmark.
- på snötäckt skogsmark med plantskog eller ungskog. Är plantorna lägre än två meter över snötäcket är det inte tillåtet att köra där.
- på snötäckt jordbruksmark (om det inte är uppenbart att körning kan ske utan risk för skada på marken).
- i utpekade områden med lokala trafikföreskrifter.
- i regleringsområden på allmän vinterled som inte är upplåten för skotertrafik
- i statligt regleringsområde efter den 19/4 respektive 2/5 (Frostviksfjällen)
- i andra utpekade förbudsområden
- i skyddad natur, där särskilda regler kan finnas om terrängkörning.

Vad gäller i gränslandet?

- Stora delar av de jämtländska fjällen utgörs av statligt regleringsområde där det är förbjudet att köra terrängskoter
- Det finns inga allmänna skoterleder som går till riksgränsen i Jämtlands län
- Det finns för närvarande inga undantag för norska tjänstemän
- Tjänsteutövning med terrängfordon utmed gränsen måste föregås av dispensansökan
- För att erhålla dispens erfordras särskilda skäl (B/C) eller synnerliga skäl (A)

Sök i lagerlista

- ▼ ☒ LstZ Allmän skoterled i Jämtlands län
 - ▼ ☒ LstZ Allmän skoterled i Jämtlands län ...
 - Körning så länge snöförhållande medger
 - Tillåten för trafik till och med 02 maj
 - Tillåten för trafik till och med 19 april
 - Övrig datumrestriktion
 - ▶ ☐ LstZ Statliga fjällleder ...
- ▼ ☒ LstZ Landnings samt överflygningsförbud
 - ▼ ☒ LstZ Landnings- samt överflygningsförbud ...
 - Förbudstyp
 - ☒ Landningsförbud och överflygningsförbud
 - ☐ Landningsförbud
- ▼ ☒ LstZ Samrådsområden för helikopterskidåkning
 - ▼ ☒ LstZ Samrådsområden för helikopterskidåkning ...
 - ☐
- ▼ ☒ LstZ Statliga regleringsområden, naturreservat och nationalpark med skoterrestriktioner
 - ▼ ☒ LstZ Naturreservat & nationalpark med skoterrestriktioner ...
 - ☐ Skoterkörning endast tillåten på skoterled
 - ☐ Skoterkörning förbjuden
 - ▼ ☒ LstZ Statliga regleringsområden ...
 - ☐

Vad gäller i skyddade områden?

- Regelverket i TKL + föreskrifter inom statliga regleringsområden, dvs det beror på
 - Är motortrafik reglerad i reservatsbeslut?
 - Ja, då gäller den bestämmelse som väger tyngst med eventuella undantag i C-föreskrifterna
 - Nej, då gäller TKL med sina undantag
- Varför skiljer sig bestämmelserna åt mellan olika naturreservat?
 - Geografi – vissa NR ligger i regleringsområde
 - Syftet – vad som ska skyddas mot vad
 - Naturvärden – terrängkörning kan ge markskador
 - Behoven av undantagen är inte alltid de samma

Terrängfordon har ökat i antal

- Joseph-Armand Bombardier uppfann skotern år 1930
- Den moderna skotern med gummimatta kom ca 1950
- 1975 infördes förbud mot terrängkörning (TKL)
- Därefter har undantagen blivit fler
- Antalet terrängfordon mångdubblats
- Fordonen blivit kraftigare och snabbare
- Utbud och tillgång ökar
- Ökat behov av tillsyn

Foto: Länsstyrelsen Jämtland/Lars Rehnfeldt

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Tack

Länsstyrelsen
Jämtlands län